

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul III. Nr. 115.

Constanța, Duminică 16 Aprilie 1895.

20 bani numărul

Constanța 15 Aprilie 1895.

Politică de drum de fer....

Românească.

Sînt vre-o patru ani de cînd consiliul comunei Constanța, a facut prin bună înțelegere o transacțiune cu proprietarii de magazii de cereale situate în partea de jos a orașului, în colărea de Roșu.

Transacțiunea este cea următoare: proprietarii de magazii se obligă a desființa aceste magazii în termen de 3 ani, prefăcîndu-le sau înlocuindu-le cu case de locuință; iar comuna s'a obligat ale da locuri noi de magazii în cartierul anume destinat pentru această, cu condiție de a se clădi pe ele magazii noi tot în termen de 3 ani, și a se plăti comunei câte 50 bani de fie-care metru p.

Pe planul ridicat al noului cartier de magazii, situat între noul obor de cereale și linia ferată de la Anadolkiol, se vedea traseul unei linii ferate dubla, menita a deservi traficul local.

Comuna câștiga, pe lângă economie în pavage și întreținere, salubrietatea părții de jos a orașului, cartierul balnear, pentru care s'a insistat și strigat atât de mult, iar proprietarii, prin construirea acestei linii, fac o înlesnire comerțului, motiv ce i-a determinat a coșsimți la această transacțiune fără alte despăgubiri din partea comunei. Câștiga și Direcția călei ferate, cărcia 'i revinea tot transportul produselor dela obor în port,—

cu mare greutate s'a putut convinge la acesta—câștigati și producătorii economie de timp și cară frînte pe lungile strade ale orașului.

Totă lumea câștiga, și pentru aceste motive d-lu ministru de Interne a aprobat această transacțiune menita a aduce atâtea folose tufuror părților interesate.

Oborul s'a strămutat, magazii s'au făcut, și linia ferată, construită de comună fără alt interes de cât a servi interesele generale, e gata încă de anul trecut și legată cu gara Constanței.

S'ar părea că totul e isprăvit și vagoanele C. F. rulează deja pe cele două kilometre dintre magazii și port. Aș! Spiritul speculativ al Dir: C. F. pluteste prin alte atmosfere de cât aceea ce țilnic e silit să inspire.

Comerțianții ce au avut încrederea în serioșitatea lucrărilor, ce au constatat pe comună aproape 100,000 lei, și și-au pus produsele în acele magazii, au fost siliți la desfacere să transporte acele produse cu căruțele peste șinile primăriei și ale drumului de fer, în gara-oraș, încarcînd pe liniile gării vagoanele ce trebuiau să cobore la port. De ce? — pentru că n'are D-șeu stăpîn, pentru că Direcția generală nu vrea, pur și simplu, să facă nici o înlesnire comerțului.

Și, auțiți ce convenție a propus:

1) „Pentru transportul vagonelor de la Gara Constanța oraș la magaziiile în cestiune

„Taksa (minimă) a C. F. lei 2.50 (Presupunend că produsele vin pe linie).

„2-a Pentru transportul acestui vagon dela magazin la gara „Constanța-oraș.

Taksa (minimă) a C. F. lei 2.50

„3) Pentru transportul acestui vagon de la gara Constanța-oraș la Constanța-port

„Taksa C. F. 5.00.

Total . . . . . 10 lei.

iar „taxa cântăritului 3 lei, „total general 13 lei, număr afurisit.... de mare pentru o distanță de 2—și două kilometre de drum de fer.

Vedeți, Domnule Ministru al Comerțului: 13 lei, și cu taxa de 3-50 a Primăriei, fac 16 lei 50 bani pentru un vagon de 7—8000 kilograme, dela marginea Constanței până de vale în port!

Sau, în alt chip: un vagon cu cereale încarcat în Cernavoda și adus în portul Constanței, distanța 64 kilometri, costă 21 lei și 60 bani, iar de la magaziiile din oraș până în port, distanța de 2 kilom. același vagon costă 20 lei, cu agentul dela magazin și macagiul plătiți de Primărie.

Marturisim că nu gasim în limba română o espresiune potrivită cu care să caracterisăm această politică de drum de fier a Direcției Regale a C. F. R. Lașam pe d. Ministru al Lucrărilor publice să-i dea cualificațiunea ce merita.

Cestiunea find pusă în consiliul comunal de astă-ști, vom reveni.

MEMORIU

(Urmare)

Pentru acest județ creșterea păsărilor ar fi de o valoare importantă pentru următoarele motive:

I. În primul rînd este gășca; ouele acesteia sunt foarte căutate și bine

plătite, ele se întrebuințează pentru fabricarea hârtiei Albuminium etc: Noua găscă numită Rasa a renumitului crescător german profesor Schuster ouase deja în primul an 100 de ouă, în al 2-lea și al 3-lea an se urcase la 150 de ouă. Acestă găscă are o greutate de 10 kil. și se poate crește aice fiind o climă de acelaș meridian.

II. Creșterea rațelor și anume cele numite de: Peking, Ranen, Aylisbury etc: sunt însemnate prin bogata lor producțiune de ouă și carnea lor gustoasă. Ele sunt foarte căutate în piața industrială din cauza că ouă 120 până la 160 bucăți. Acuma 3 ani luând un număr de rațe spre creșterea rațională, am reușit să scot o rață albă care în înteiul an mi-a produs 45 — 60 de ouă. În anul ăsta din 8 rațe am căpătat 1045 de ouă, bine înțeles crescându-le fără apă, dacă aș reuși însă să le cresc cu ape, nu mă îndoiesc că le-aș aduce la mărime de uă mare însemnătate, dându-le în urmă bucuris publicității sub numele de «rațe de Dobrogea».

III. Creșterea găinelor și a nume: nouile găini numite rasa: Plymouths, Rak; — Wyandatte, și Watledul american care asemenea sunt renumite prin producțiunea de ouă și carnea lor gustoasă. Găina ajunge până la 3—4 kil. iar cocoșul până la 5—6 kil. greutate. Cu această procedură de creșterea păsărilor putem întrece pe aceia a Ungariei. Desfacerea lor se va pute face pe apă și pe uscat. Cultivatorul va căpăta o nouă resursă de venituri și încet prosperitatea se va ridica peste tot.

Pe motivele arătate mai sus mi permit a vă propune următoarele:

Mă oblig a înființa pe spesele mele o stațiune de creșterea rațională a păsărilor, unde se va putea aclimata și crește păsările în chestiune, în astfelu de cantitate ca să acoper tot necesarul acestui District.

Acestă stațiune va purta numele de: Prima stațiune română de creșterea rațională a păsărilor fondată deja în 15 Aprilie 1895. În anul 1896 se va deschide un Park, conținând păsări folositoare și de lux. În acelaș an sau cel mai târziu în 1897, se va stabili fabricarea untului și a brânzei de o calitate superfină etc:— În 1898 se va deschide pepiniera fondată de mine cu pomi de masă și de lux trimțându-i cât mai estin la toți cultivatorii. Mă mai oblig a rădica clădirea necesară, parkul, edecurile și grădina pe spesele mele.

Pentru acest scop este propriu numai bunul statului de lângă satul Anadolkiol numit «Cișmea» unde se află de asemenea și un heleșteu cu apă dulce, care bun se află în apropiere de Constanța, fiind un teren netrebnic. Vă rog deci cu respect să dați valoarea acestui proiect și să interveniți să mi se închirieze locul sus menționat pentru un timp ore-care cu un prețu care-l va decide D-l Pre-

fect sau D-l Primar d'aci. Acestă întreprindere a mea nu-i de loc o speculațiune, eu doresc pur și simplu să fiu folositor acestui district pe care-l consider ca a 2-a mea patrie.

Eventual, dacă v'ar conveni mai bine să cedați gratuit locul în chestiune cu o parte a heleșteului pe un timp ore-care, măș obliga în schimbul acestora să transplantez gratuit și pe spesele mele nozile mele rase prin toate școlile rurale de agricultură sau prin fermele model ce există și prin procurarea de sânge prōspăt a le menține într'o stare bună.

Conclud rugându-vă cu cel mai mai profund respect să bine-voiți a-mi arăta onor. D-v. decisiune.

Primiți. Vă rog, Domnule. . . . . asigurarea considerațiunei mele.

Al. D-v. plecat și supus servitor

Carol Frederick.

Născut în Bohemia, naționalitate Bohemien, religiunea Catolică, actualmente proprietar în Constanța, strada Română No. 19—21.

Constanța în 19 Decembrie 1894.

Informațiunii

Banditism feroce

Eată amănuntele crimei dela Căcacci. — În desființatul cătun Dolufac, din comuna Căcacci, e tērla lui Ilie Berlea, compusa din un bordeiu acoperit cu stof și perdea pentru adăpostul oilor.

În noaptea spre 6 cozent, patru tēlhari înarmați se introduc în bordeiu, după ce a inoptat, leaga pe doi tovarēși ai lui Ion Olariu, punēndu-i cu fața la perete, iar lui 'i cere tinicheau cu banii ce are. Tagaduind că are bani, bandiții 'l bat îngrozitor, rupāndu-i tōte cōstele. 'l înfige de mai multe ori peste tot corpul ascușitul unor sōrfecti de tuns oile, arse în focul din bordeiu.

Spunēnd că banii sunt la un tovarēș al seū în niște dāsagi de pēr de cal, tēlharil nu cred. (Banii erau în adevēr acolo, găsiți adōua și de autoritate vre-o 1600 lei). 'l torturează din nou punēndu-l cu șēdutul și pānticele pe focul aprins. Li se spune că sunt îngropați la un loc, zăpăcit fiind. Săpāndu-se împrejur și negāsindu-se nicāiri, 'l torturează din nou punēndu-i pe capul gol un ciau arđēnd.

Nemai înțelegānd nimic dela dēnsul, 'i tōrnā lampa cu gaz peste cap să-i dea foc, dar temēndu-se de aprinderea bordeiului, ceea ce iar fi demascāt, aū renunțat.—

Ei s'au făcut nevēduți, luānd câte-va parale ce ad găsit la unul din ciobani.

Primarul vestit, a arestat a doua și la mōra din Palaz pe un bulgar, originar din Casapkiol ce se ținea de câte-va zile, fără nici un rost, în preajma acelei comune. Arestatul a fost adus Luul sēra la spital în Constanța spre confruntare cu torturatul. Acesta pēra al cunōște, dar să îndoia. Dimineața a afirmat că-l recunōște bine.

D. Substitut Simionescu transportāndu-se în localitate ar fi constatat că bandiții ar fi fost în număr de 6, dintre cari s'au prins doi adevērați autori ai crimei. Alte amănunte nu scim de cât că s'ar fi constatat că bulgarul n'a făcut parte din banda.

Torturatul Ion Olaru, originar din Moldova, a murit în spitalul din Constanța în sēra de 12 cozent, avēnd 6 cōste rupte și creieril copti.

El fusese mai înainte la Casapkiol, unde i s'ar mai fi furat o-dată acea tinichea cu bani, fiind cioban la unul din rudele preventului, dar care i s'a înapoiat, pur și simplu fără alte urmări.

Sub-prefectul Ionescu din Ialomița, fost administrator la Medgidie, a reușit a prinde și pe banditul Gheorghe Balan, tovarēșul lui Bratu, după niște indicațiuni ce i-aū fost trimise de prietiniil d-lui Ionescu.

Să strēng tōte reclamațiunile și acusațiunile de care acest redutabil bandit s'a făcut culpabil în Dobrogea.

Probabil el va fi adus aci și va fi judecat contradictoriu, fiind deja condamnat, de Curtea de Apel din Galați, care judecā crimele comise pe teritoul Dobrogei.

Eată amănuntele prinderii lui.

Sub-prefectul Ionescu, din Slobozia, a urmărit de mai mult timp pe Balan, despre care avea din județul nostru științi positive că se află în jud. Ialomița. Și spre acest scop a angajat în fiecare sat câte doi oameni de încredere, cărora le-a făgăduit o bună recompensă dacă'l vor pune pe urmele banditului.

Alaltăieri spre seară, un țeran

comunică sub-prefectului, că banditul se află ascuns în bordecele numite „Inima rea,” de pe moșia Căinești, plasa Balta.

A doua zi, dimineața la 11 cor. sub-prefectul însoțit de doi locotenenți, de ajutorul sub-prefecturii, de ajutorul de primar din Slobozia de 20 de roșiori, a plecat spre bordecele de la «Inima rea»

Ajunși la bordece roșiorii au format un cerc, iar sub-prefectul și cei doi locotenenți au strigat pe Bălan. Acesta, însă vădând pericolul de care este amenințat, a tras mai multe focuri de pușcă asupra soldaților, dar din fericire nimeni n'a fost rănit.

În fața acestui atac al banditului, roșiorii au tras o salvă de focuri asupra bordeiului unde se afla ascuns Bălan.

După această salvă de focuri, banditul a început să răcnească. Sub-prefectul se apropie atunci de bordei, în credință că banditul este rănit. Vădând pe sub-prefect, Bălan a strigat că se predă, numai să înceteze focurile.

Banditul ese din bordei și imediat cîți-va soldați au pus mîna pe el.

În acest moment producându-se o învălmășeală, un soldat a împușcat din eroră pe un brigadier în șoldul piciorului stîng.

Bietul brigadier, foarte grav rănit, a fost transportat la infirmeria regimentului de roșiori din Slobozia.

În urma prinderii banditului Bălan, administrația urmărește acum și pe cei-alți tovarăși ai lui, cari vor fi ușor prinși.

Oficiantul telegrafo-poștal dela sub-prefectura Constanței, făcându-se vinovat de sfetarisire de bani publici, fapt constatat de autoritate, a dispărut din localitate.—Ce este la Canara? Nicăiri ca acolo, în comuna cu reședința plășei, nu se comit atâtea neorîndueli!

D-lu Bastaky, procuror general al Curței de Apel Galați a sosit Mercuri seara în orașul nostru, de unde a plecat ați înapoi.

Sinuciderea dela Hairankioi.

Iată amănuntele tragice în care s'a sinucis notarul Alexandrescu din Hairankioi:

În drumul său spre reședința plășei Traian, s'a întâlnit cu un

alt notar, care se ducea spre Hairankioi însoțit de un calăraș ce avea să aresteze și să aducă pe Alexandrescu la reședința, spre a fi trimis parchetului ce-l cerea.

I se spune lui Alexandrescu de către colegul său, deocamdată că e destituit din postul de notar.—Tochmai țîn să merg la d. sub-prefect să văd ce e cauza și porni.—Calărașul sare din căruța în care venise, dîcînd lui Alexandrescu că se întorce și el la sub-prefectura. Amîndoi împreună pornesc, iar la un coștiș prin pădure, Alexandrescu, preteestînd că e greu cailor, se dă jos și începe să culegă a lene vioarele de prin stușișe.

Calărașul urcîndu-se cu dînsul în trăsura, și urmărindu-lu prin rariste din tufă în tufă, cu arma în mîna, Alexandrescu a înțeles că e arestat.

Profita de desîșul unei grupe de arbusti, scote revolverul și l' descarca în tîmpla drepta. Morteala a fost fulgerătoare.

Cadavrul rîmas pe loc, avea revolverul în mîna dreapta, iar în mîna stîngă, aședată pe piept, era buchetul de vioarele strînse cu câte-va minute mai înainte.

Al. Alexandrescu a fost îngrijitor de moșie la un domn proprietar din Caracal, care l'a dat în judecata pentru abus de încredere. Tribunalul la condamnat în lipsă la 4 ani închisore.

Veuînd astă tîmna în Dobrogea, fu numit notar la Hairankioi, unde s'a și logodit, iar nunta era să se facă a treia și înainte sinuciderii, după care avea să treacă în Bulgaria scind că are să fie urmarit de stăpînul său.

Toți cîți l'au cunoscut spun că era un om foarte deștept, iubit de tîntă împrejurimea și foarte bun funcționar.

Se pricepe dar pentru ce a preferat să-și curme zilele de cît să sufere rușinea unui arest preventiv, conform mandatului ce să lansase contra lui încă de la începutul instrucțiunei.

Alergările de cai dela Hasancea.

Premiul 1-ia la alergările de cai ce se vor face la 23 Aprilie pe moșia d-lui Pariano este un cal bun din herghelia d-lui Pariano, iar al 2-lea și 3-lea pre-

miu 60 și 40 lei, oferîți tot de d-l Pariano.

Probabil vor mai fi și alte premii oferite de amici ai d-lui Pariano și spectatori, cum a fost cazul la alergările din Constanța.

D-lu Pariano a adus în primăvara asta pentru herghelia d-săle doi armăsari anglo-arabi și trei epe ungurești, cîtești cinci vite de reproducțiune de o frumusețe neîntrecută pîna acum în Dobrogea.

Credem a sci că alergările vor fi fotografiate spre marea plăcere a concurenților și publicului asistent.

În ședința consiliului comunal țînît astă-zi s'au luat următoarele decisiuni:

S'a votat o sumă de 600 lei pentru înființarea unui cor vocal la Catedrala, care va fi dirigit de d-lu M. Frim, profesorul de muzică vocală pe lîngă școlile primare din oraș.

S'a redus la 2 lei 50 taxa pe vagonul încărcat ce va eși pe linia ferată a Primăriei dela magazii.

Institutorul Biciola de la scola No. 2 n'are numai un cusur, e și batauș.—Mai zilele trecute un părinte a făcut o reclamație D. revizor al școlilor, pentru bataia unui copil ce ar fi zăcut mai mult timp batait ce ar fi suferit.

Dacă d-l Biciola ar fi fost încazarmat la timp, sigur că numai bătea copil oamenilor așa ca să fie căutați de medic. Rușine!

Inaugurarea serviciului de navigație română pe Dunăre se va face în luna Iunie în Braila cu mare solemnitate. Se vor pune în circulație întielele vapore ale Regiei cari vor face serviciul de pasageri între Braila și Galați.

Cu ocazia inundațiilor s'au înecat în balta Dunărei după teritoriul comunei Cocargea din județul Ialomița 4 economi de vite avînd asupra-le 9000 lei, 1800 oi, mai mulți porci și vite mari.

Se scie că ministrul domeniilor a dat ordin să se oprescă pescuitul în bălțile Statului în lunile Aprilie și Maiu. Mai multe

delegații ale pescarilor s'au prezentat la prefectura de Tulcea, cerând să se intervină la Minister pentru revocarea ordinului. — Se așteaptă deciziunea ministrului.

În discursul ținut în ședința dela 11 Aprilie privitor la Legea minelor, d-l N. Filipescu, Primarul Bucureștiului, s'a ocupat de cele două societăți de asigurare din țară. — Iată cum rezumă *Timpul* această parte a discursului:

Oratorul face o digresiune, infierând în aplauzele Camerii, modul de procedură al celor două societăți de asigurare din țară, care s'au aliat spre a spolia publicul și care se preocupă mai mult de speculă de cât de interesele sociale. Societățile acestea se cam înouă de protecția tuturor partidelor.—D-l Filipescu atrage atențiunea guvernului asupra procedurilor acestor societăți și ar dori ca societățile de asigurare mutuală să fie preferate.

Administrațiile celor două societăți private se gândesc pururea la dividende grase și împărțit și în schimb se preocupă foarte puțin de interesele asiguraților . . . «specula merge bine, interesele sociale merg strună,

dar publicul este spoliat» dice *Timpul* dela 14 corent.

Vom urmări intervenirea ce o face d-lu Primar al Capitalei, chestiunea fiind în adevăr foarte importantă.

D-lu L.-t. Cazacineu proprietar în Constanța s'a logodit cu d-șora Lucreția Danu, fiica d-lui avocat Vasile Danu din Bărlad. Felicitările noastre cele mai sincere tinerei perechi.

Adunarea membrilor Ligei, secțiunea Constanța s'a fixat pentru 11 Maiu spre a lua cuvenitele decizii în chestiunile dela ordinea zilei, între care alegerea membrilor ce vor reprezenta secțiunea la Congresul din București ce s'a fixat pentru ziua de 21 Maiu.

Amicul nostru, d-lu Ion V. Popa din Caramurat, a pierdut pe fiica sa Lucreția, un inger de bunătate și frumusețe, în etate numai de 15 ani. — Trimitem sincerile noastre condoleanțe întristatei familii.

În portul Constanța a sosit dila trecute vaporul englez «Fragmore» cu 300 tone ciment pentru Constanța și 70 tone ferărie pentru Pod, ce se va descărca pe Dunăre.

*Societatea de Navigațiune Imperială
Ottomană*

„IDAREI MAHSOUSSE”

Agencia din Constanța

Se aduce la cunoștința onor. Public, că Marți 18 Martie pleacă din Constantinopoli cel d'intein vapor al Societății pentru Burgas-Varna-Constanța. aci va sosi Vineri 21 corentel, de unde va pleca în același zi pentru Sulina Tulcea, Galați și Braila. Se va întorece aci Vineri 28 corentel, tot prin aceste porturi, de unde iar va pleca în același zi pentru Varna, Burgas, Constantinopoli.

Itinerariul acestei Societăți va fi stabilit precum urmează.

Plecarea din Constantinopoli în fie-care 15 zile Marți și sosirea aci Vineri în aceeași zi plecarea d'aci pentru Sulina, Tulcea, Galați și Braila.

Plecarea d'aci în fie-care 15 zile Vineri pentru Varna, Burgas Constantinopoli.

Pentru mai multe informațiuni a se adresa la agenția acestei Societăți.

A. Macri & Ch. Hall
în port

Constanța 15/27 Martie 1895.

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA

„Universală”

36—Piața Independenței—36

GR. M. GRIGORIU

36—Piața Independenței—36

CONSTANȚA

LIBRARIA

Este asortată cu tot ce se atinge de articole de librărie; precum:

Papeterie bogat montată cărți școlastice, de științe și diferite romane în limba

ROMANA ȘI FRANCEZA

Articole de pielărie, albume de fotografii și poezii, port-notise etc. etc.

Colecțiune de diferite tablouri, cornise pentru fotografii.

JUCĂRII DE COPII ȘI PAPUȘI.

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țară și străinătate.

TIPOGRAFIA

Asortată cu diferite litere tactura cea mai modernă poate efectua ori-ce lucrare precum:

Cărți, Ziare, Afize, Registre, Adrese, Circulări, etichete, Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă, și de doliu.

Deposit de tot felul de imprimate și registre necesare Domnilor Perceptori, Onor. Primării și Epitropiilor de Biserici.

LEGATORIE DE CĂRȚI

Efectuarea prompte și prețurile cât se poate de moderate.